

Riktlinje för utfärdande av intyg och utlåtanden inom hälso- och sjukvården

Innehållsförteckning

1	Inledning/syfte	1
2	Begreppsförklaring	2
3	Omfattning/tillämpningsområde	2
4	Giltighetstid	2
5	När ska intyg och utlåtanden utfärdas?	2
5.1	Generellt förhållningssätt	2
5.2	Vissa skyldigheter enligt lag och förordning	3
5.3	Hur snabbt ska ett intyg/utlåtande utfärdas?	3
6	Hur ska intyg/utlåtanden utfärdas och av vem?	4
6.1	Förutsättningar för att utfärda intyg och utlåtanden	4
6.2	Vem ska utfärda intyg och utlåtanden?	4
7	Utfärdande av sjukintyg/utlåtande avseende arbets- eller aktivitetsförmåga	5
7.1	Intyg/utlåtanden till Försäkringskassan och arbetsgivare	5
7.1.1	Sjukintyg till Försäkringskassan och arbetsgivare	5
7.1.2	Förstadagsintyg	5
7.1.3	Läkarutlåtanden till Försäkringskassan	5
7.1.4	Formulär	5
7.2	Intyg/utlåtanden till Arbetsförmedlingen	6
7.2.1	Sjukintyg till deltagare i arbetsmarknadsprogram	6
7.2.2	Utlåtanden till Arbetsförmedlingen	6
7.2.3	Formulär till Arbetsförmedlingen	6
7.3	Intyg/utlåtanden till Socialtjänsten	6
7.3.1	Sjukintyg till person med försörjningsstöd	6
7.3.2	Utlåtanden till Socialtjänsten	7
7.3.3	Formulär till Socialtjänsten	7
8	Avgifter för intyg/utlåtanden	7
9	Referenser	7

1 Inledning/syfte

Riktlinjen ska säkerställa att hälso- och sjukvårdspersonal inom Region Örebro län utfärdar intyg/utlåtanden i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om att utfärda intyg i hälso- och sjukvården ([HSLF-FS 2018:54](#)). Riktlinjen tydliggör även hur begäran om

intyg/utlåtanden ska hanteras i andra fall än där hälso- och sjukvården har en skyldighet enligt författning att utfärda intyg/utlåtanden.

Verksamhetschef ansvarar för att i enlighet med denna riktlinje och gällande föreskrifter fastställa och dokumentera ändamålsenliga rutiner och ansvarsfördelning för de intyg/utlåtanden som utfärdas inom verksamhetsområdet. Härvid ska bl.a. säkerställas att den som utfärdar ett intyg/utlåtande har den kompetens som krävs för att utfärda detta. I ansvaret ligger även att fortlöpande följa upp att fastställda rutiner och ansvarsfördelning efterlevs.

2 Begreppsförklaring

Ett *intyg* är ett dokument som redogör för sakuppgifter (status, vård och behandling etc.) till skillnad från ett *utlåtande* som också innehåller bedömningar i något avseende.

Observera att vissa intyg, t.ex. *läkarintyg för sjukpenning*, benämns intyg trots att det även innehåller bedömning av ett medicinskt förhållandes inverkan på arbetsförmågan och därför är att betrakta som ett utlåtande.

3 Omfattning/tillämpningsområde

Riktlinjen omfattar all verksamhet inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen som utfärdar intyg och utlåtanden till enskilda, myndigheter, försäkringsbolag eller andra juridiska personer.

Riktlinjen avser intyg/utlåtanden som grundar sig på en bedömning av en persons hälsotillstånd eller bedömning av en persons behov, förmåga eller något annat förhållande orsakat av hälsotillståndet. Även intyg om en patients vård avses.

4 Giltighetstid

Riktlinjen gäller från och med i riktlinjen fastställt datum och tillsvidare.

5 När ska intyg och utlåtanden utfärdas?

5.1 Generellt förhållningssätt

Regionens verksamheter *bör* på begäran av enskilda, myndigheter eller andra juridiska personer utfärda intyg och utlåtanden om det är rimligt utifrån kompetens och förutsättningar som anges i Socialstyrelsens intygsföreskrifter (se avsnitt 6). Enligt dessa ska intygsutfärdaren vid den bedömning som görs i samband med utfärdandet av ett intyg/utlåtande t.ex. endast uttala sig om sådana förhållanden som hen har tillräcklig kännedom om. Detta innebär att intygsutfärdaren vid en begäran behöver ställa sig frågan om hen har tillräcklig kännedom om de förhållanden som efterfrågas i intyget/utlåtandet. Intyg till enskilda kan därför i vissa fall ersättas med journalutdrag eller att individen själv tar ut journaluppgifter via 1177.se.

Utlåtanden till myndigheter för deras handläggning av ärenden eller planering av insatser utfärdas enbart på begäran av myndigheten, med undantag för Försäkringskassan där begäran även kan komma från den enskilde. Enligt gällande regelverk ska en individ själv kunna pröva sin rätt till t.ex. aktivitets-/sjukersättning. Huvudinriktningen i dessa fall är att inte neka

att utfärda utlåtandet, men om det är uppenbart att de medicinska förhållandena inte uppfyller kraven som ställs för en sådan förmån bör man dock avstå från att utfärda detta. Det kan t.ex. handla om att alla behandlingsmöjligheter inte är uttömda då behandling/rehabilitering fortfarande pågår/patienten väntar på detta eller att man bedömer att arbetsförmågan inte är nedsatt under minst ett år (för aktivitetsersättning) eller under överskådlig framtid (för sjukersättning). Läkaren bör i dessa fall förklara för patienten varför det inte finns skäl att utfärda utlåtandet.

Om verksamheten avstår från att utfärda ett intyg/utlåtande kan patienten inte överklaga det, men anmäla det till Justitieombudsmannen.

Begäran om *kompletteringar* av tidigare lämnade intyg/utlåtanden ska komma från den berörda myndigheten, med undantag för de fall när en individ fått ett förhandsbesked (kommunicering) från Försäkringskassan om planerat avslag på ansökan. Vid förfrågan från patienten är det då läkaren som avgör om ytterligare medicinsk information kan tillföras.

5.2 Vissa skyldigheter enligt lag och förordning

Vissa intyg och utlåtanden *ska* alltid utfärdas av vården enligt lag och förordning.

Den som är skyldig att föra patientjournal ska på begäran av patienten utfärda *intyg om den vård som har ägt rum* ([patientlagen](#) 10 kap 3§ och [patientdatalagen](#) 3 kap. 16§). Vidare ska verksamhetschef ansvara för att den som har varit intagen på sjukhus på begäran avgiftsfritt får *intyg om orsaken till intagningen och om tiden för intagningen och utskrivningen* ([hälso- och sjukvårdsförordningen](#) 4 kap. 3§). I dessa fall är det fråga om att lämna sakuppgifter om kända förhållanden och det måste således ha förelegat en vårdinsats för att intyget ska kunna utfärdas. Intyget ska innehålla nödvändiga uppgifter om den undersökning, vård eller behandling som patienten erhållit. Om patienten inte begär intyget själv utan genom en annan person ska denna begäran styrkas genom en fullmakt.

Därutöver har vissa läkare och tandläkare inom den offentligt bedrivna vården en skyldighet att utföra undersökningar och avge *utlåtanden* över dessa *på begäran av länsstyrelse, domstol, åklagarmyndighet, Polismyndighet eller överförmyndare* ([patientsäkerhetslagen](#) 6 kap. 9§). Dessa intyg/utlåtanden kan utfärdas utan samtycke från patienten.

5.3 Hur snabbt ska ett intyg/utlåtande utfärdas?

Hur snabbt ett intyg/utlåtande ska utfärdas är en bedömningsfråga för varje vårdenhet utifrån rådande arbetsbelastning samt ändamålet med intyget/utlåtandet. I en pressad situation måste alltid hälso- och sjukvårdsuppdraget prioriteras.

Som vägledning för vårdgivaren kan intyg/utlåtanden prioriteras i följande ordning:

1. Intyg/utlåtande som vården har en skyldighet enligt författning att utfärda.
2. Intyg/utlåtanden på begäran av myndigheter (utöver 5.2 sista stycket).
3. Intyg/utlåtanden på begäran av enskild person för ansökan om förmån/insats/tillståndsbeslut som beslutas av myndighet*.
4. Intyg/utlåtanden på begäran av annan juridisk person, t.ex. försäkringsbolag.
5. Övriga intyg/utlåtanden på begäran av enskild för t.ex. hobbyverksamhet eller fritidsändamål.

*Observera att läkarintyg för sjukpenning/sjuklön utfärdas som en del av vård och behandling om läkaren finner anledning att rekommendera frånvaro från arbete på grund av sjukdom. Det kan även finnas andra intyg/utlåtanden som utfärdas som en del av vård och behandling, t.ex. enkelt intyg om erhållen vård avseende person med försörjningsstöd. (Se vidare avsnitt 7.)

6 Hur ska intyg/utlåtanden utfärdas och av vem?

6.1 Förutsättningar för att utfärda intyg och utlåtanden

I Socialstyrelsen föreskrift och allmänna råd om att utfärda intyg inom hälso- och sjukvården ([HSLF-FS 2018:54](#)) anges förutsättningar för att utfärda intyg. Med intyg avses även utlåtanden och andra liknande handlingar oavsett hur de benämns.

Den som skriver intyg (intyg utfärdaren) ska bl.a.

- ha den kompetens som krävs för att utfärda intyget
- iaktta regler om jäv samt andra hinder mot att utfärda intyg/utlåtanden
- överväga om det på grund av författning eller av medicinska skäl krävs en undersökning av intygspersonen med hänsyn till ändamålet med intyget
- ge individuellt anpassad information om nödvändiga undersökningar, upplysningar
- endast uttala sig om sådana förhållanden som hen har tillräcklig kännedom om.

Utfärdandet av intyget ska ske

- med respekt för intygspersonens självbestämmande och integritet
- med samtycke från intygspersonen om det inte avges med stöd av lag.

Ett intyg ska

- vara sakligt och tydligt utformat samt lättbegripligt för intygspersonen/mottagaren
- innehålla uppgifter om intygets ändamål, utfärdandedatum, intygspersonens namn och personnummer/samordningsnummer, inkl. hur identiteten styrkts och adress om det är nödvändigt för intygets ändamål, samt uppgifter kring intyg utfärdaren
- ange vilket kontaktsätt som använts när intygspersonen undersökts.

Ett intyg ska vidare innehålla uppgifter om de undersökningar, journalhandlingar och andra handlingar och upplysningar som ligger till grund för bedömningen, samt i vilka avseende dessa ligger till grund för bedömningen och från vem en uppgift kommer.

Vissa intyg ska utfärdas på särskilda intygsformulär fastställda av Socialstyrelsen eller av någon annan statlig myndighet i samråd med Socialstyrelsen. Dessa formulär ska endast användas för de ändamål som de är avsedda för.

6.2 Vem ska utfärda intyg och utlåtanden?

Det är endast för vissa intyg/utlåtanden som det ställs krav enligt lag, förordning eller myndighetsföreskrift att de ska utfärdas av en läkare/läkare med särskild kompetens. Detta gäller bl.a. för de intyg som tas upp i Socialstyrelsens föreskrifter och intyg och utlåtanden som ska skickas till Försäkringskassan, bl.a. läkarintyg för sjukpenning samt intyg till arbetsgivare för rätt till sjuklön enligt Sjuklönelagen. I de fall det inte finns ett krav enligt

författning att ett intyg/utlåtande ska utfärdas av en läkare/läkare med särskild kompetens är det verksamheten som avgör vem som är bäst lämpad att utfärda detta.

Vid utfärdande av intyg och utlåtande är det i första hand den behandlande läkaren eller vårdenheten som ska utfärda detta, om inte särskilda krav på utfärdare ställs i lag och förordning eller i särskild överenskommelse/särskilt uppdrag inom Regionen. Exempelvis ska intyg för körkortstillstånd där alkohol eller droger är grunden för lämplighetsprovningen göras av Beroendecentrumets körkortsmottagning.

7 Utfärdande av sjukintyg/utlåtande avseende arbets- eller aktivitetsförmåga

7.1 Intyg/utlåtanden till Försäkringskassan och arbetsgivare

7.1.1 Sjukintyg till Försäkringskassan och arbetsgivare

Läkarintyg för sjuklön eller sjukpenning (sjukintyg) utfärdas om läkaren i samband med behandling bedömer att individens sjukdom sätter ned arbetsförmågan med minst 25 %. Rekommendation om sjukskrivning ses i dessa fall som en del av vård och behandling och sjukintyget ingår därmed i besöksavgiften. Det finns ingen skyldighet för en läkare att utfärda ett sjukintyg. Vid bedömningen ska det bortses från arbetsmarknadsmässiga, ekonomiska, sociala och liknande förhållanden.

När det gäller sjukintyg till arbetsgivaren har medarbetaren rätt att dölja sin diagnos enligt ([sjuklönelagen 8 §](#)). Detta möjliggörs i de särskilda arbetsgivarintygen. Se vidare 7.1.4.

7.1.2 Förstadagsintyg

Om en person kontaktar vården för att få ett läkarintyg som styrker nedsättning av arbetsförmåga redan från första sjukdagen i en sjukperiod (förstadagsintyg) och det inte är aktuellt att boka in ett besök på grund av sjukdom, ska personen hänvisas till sin arbetsgivare, såvida hen inte kan visa ett åläggande från Försäkringskassan om förstadagsintyg. Vårdens medicinska prioriteringar görs som vanligt utifrån vårdbehov.

7.1.3 Läkarutlåtanden till Försäkringskassan

Läkarutlåtanden som ska biläggas ansökan till Försäkringskassan för t.ex. *sjuk- eller aktivitetsersättning* utfärdas utan avgift för patienten. Detta gäller såväl när begäran kommer från Försäkringskassan som från patient. Om det krävs ett besök i vården för att utlåtandet ska kunna utfärdas så betalas vanlig besöksavgift. Om det inte bedöms finnas medicinska förutsättningar för en ansökan kan läkaren neka att utfärda ett utlåtande. Se avsnitt 5.1.

Region Örebro län har ingen skyldighet att utfärda intyg/utlåtanden åt andra länders motsvarighet till Försäkringskassan. Om verksamheten ändå utfärdar ett sådant intyg ska timtaxa debiteras. Se vidare kring avgifter för intyg i [Avgiftshandboken](#).

7.1.4 Formulär

Läkarintyg och läkarutlåtanden till Försäkringskassan (FK) ska utfärdas på [FK:s formulär](#), som fastställts av Försäkringskassan i samråd med Socialstyrelsen ([RFFS 1998:13](#)). Intygen finns även i Eye-doc.

Följande specifika läkarintyg till arbetsgivaren har utarbetats nationellt:

- Läkarintyg för sjuklöneperioden, dag 1 till och med dag 14 (AG 1-14)
- Läkarintyg från och med dag 15 i sjuklöneperioden (AG 7804)

Dessa läkarintyg ligger på [SKR:s webbsida](#). Intygen finns även i Eye-doc.

7.2 Intyg/utlåtanden till Arbetsförmedlingen

7.2.1 Sjukintyg till deltagare i arbetsmarknadsprogram

Den som är arbetssökande och som deltar i ett av Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsprogram får aktivitetsstöd/utvecklingsersättning/etableringsersättning som utbetalas av Försäkringskassan. Vid sjukdom mer än 7 dagar krävs ett läkarintyg som styrker nedsatt arbets-/aktivitetsförmåga. Ett sådant läkarintyg kan utfärdas om läkaren i samband med behandling/rådgivning bedömer att individens sjukdom sätter ned arbetsförmågan/aktivitetsförmågan med minst 25 %. Läkarintyget ingår i dessa fall i besöksavgiften.

7.2.2 Utlåtanden till Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen (AF) har ibland behov av att få medicinska utlåtanden om hälsotillstånd från vården, som underlag för beslut om lämpliga och möjliga insatser för arbetssökanden/programdeltagare. För att vården ska utfärda ett medicinskt utlåtande krävs en förfrågan från AF som innehåller bakgrundsinformation om individen, skälen till begäran samt fakturaadress. AF debiteras timtaxa för dessa medicinska underlag enligt regler i [Avgiftshandboken](#). Ingen patientavgift tas ut i dessa fall. Om utlåtandet skickas till AF krävs samtycke från individen.

7.2.3 Formulär till Arbetsförmedlingen

Samtliga formulär ligger på Arbetsförmedlingens [webbsida](#) samt i Eye-doc.

7.3 Intyg/utlåtanden till Socialtjänsten

7.3.1 Sjukintyg till person med försörjningsstöd

För att en person ska få ekonomiskt bistånd ska hen stå till arbetsmarknadens förfogande. Om personen inte klarar av detta kan Socialtjänsten erbjuda olika former av arbetslivsinriktade insatser (aktiviteter) för att personen ska närma sig självförsörjning. Vid sjukdom mer än 7 dagar kräver Socialtjänsten/Försörjningsstöd i regel ett intyg som styrker nedsatt aktivitetsförmåga för fortsatt rätt till ekonomiskt bistånd/försörjningsstöd.

Om en individ kontaktar vården för att få ett sjukintyg och det är *aktuellt att boka in ett besök för behandling på grund av sjukdom* kan ”Enkelt intyg avseende erhållen vård” utfärdas i samband med besöket. Detta intyg ingår i dessa fall i besöksavgiften. Om detta inte är aktuellt och *individen tidigare fått behandling på vårdenheten* kan detta intyg utfärdas avgiftsfritt utifrån journalmaterial. Som alternativ/komplement kan patienten i båda dessa fall erhålla journalutdrag från aktuellt besök, eller själv ta ut journaluppgifter via 1177.se. Om individen *inte är känd på vårdenheten och det inte finns behov av ett behandlingsbesök* bör hen hänvisas till rehabiliteringskoordinator/motsvarande.

”Enkelt intyg avseende erhållen vård” innehåller inte någon bedömning av hur sjukdomen påverkar arbets-/aktivitetsförmågan utan enbart information som styrker att individen varit i kontakt med vården (när, hos vilken vårdprofession, orsaken till kontakten och om det finns

någon pågående/planerad behandling inom vården). Intyget ger dock även information om kontaktväg in i vården, *vid behov av medicinsk information för att kunna ta ställning till en individs möjligheter att delta i olika aktiviteter/insatser*. Utgångspunkten är att Socialtjänsten i första hand försöker lösa sådana behov genom att *kontakta rehabiliteringskoordinator/funktion för koordinering/behandlare på vårdenheten för information/samverkansmöte/SIP*. Om Socialtjänsten trots dessa möjligheter har behov av ett medicinskt utlåtande finns möjlighet att göra en förfrågan om detta till vården. Se vidare 7.3.2.

7.3.2 Utlåtanden till Socialtjänsten

Socialtjänsten/Försörjningsstöd har ibland behov av medicinska utlåtanden från vården som underlag för beslut om lämpliga och möjliga insatser för personer med försörjningsstöd. För att vården ska utfärda ett medicinskt utlåtande, där det görs en bedömning av hur en individs sjukdom/funktionsnedsättning påverkar hans arbets-/aktivitetsförmåga *krävs en förfrågan från Socialtjänsten (med samtycke från den enskilde)*. Förfrågan ska bl.a. innehålla information om aktuella aktiviteter/insatser som individen deltar i/planeras delta i. Socialtjänsten debiteras timtaxa för insatsen (nödvändiga undersökningar och utfärdande av underlag) enligt regler i [Avgiftshandboken](#). Ingen patientavgift tas ut i dessa fall. Om utfärdat underlag (ifyllt förfrågan och ev. utfärdat utlåtande) skickas till Socialtjänsten krävs samtycke från individen.

7.3.3 Formulär till Socialtjänsten

- Enkelt intyg avseende erhållen vård (Eye-doc RÖL065)
- Medicinskt utlåtande avseende person med försörjningsstöd (Eye-doc RÖL038)
- [Förfrågan om medicinskt utlåtande avseende person med försörjningsstöd](#)
[Flödesschema för individ med försörjningsstöd](#)
(Finns på regionens [Vårdgivarwebb](#)/Försäkringsmedicin/Sjukskrivning)

8 Avgifter för intyg/utlåtanden

Information gällande avgifter för intyg/utlåtanden ges i Regionens [Avgiftshandbok](#).

9 Referenser

Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd om att utfärda intyg inom hälso- och sjukvården ([HSLF-FS 2018:54](#))
[Patientlagen \(2014:821\)](#)
[Patientdatalagen \(2008:355\)](#)
[Patientsäkerhetslagen \(SFS 2010:659\)](#)
[Hälso- och sjukvårdsförordningen \(2017:80\)](#)
[Förordning \(1984:908\) om vissa statsbidrag för sjukvård m.m.](#)
[Hälso- och sjukvårdslagen \(2017:30\)](#)
[Förvaltningslagen](#)
[Avgiftshandbok](#)
[Regionens Vårdgivarwebb \(Försäkringsmedicin\)](#)